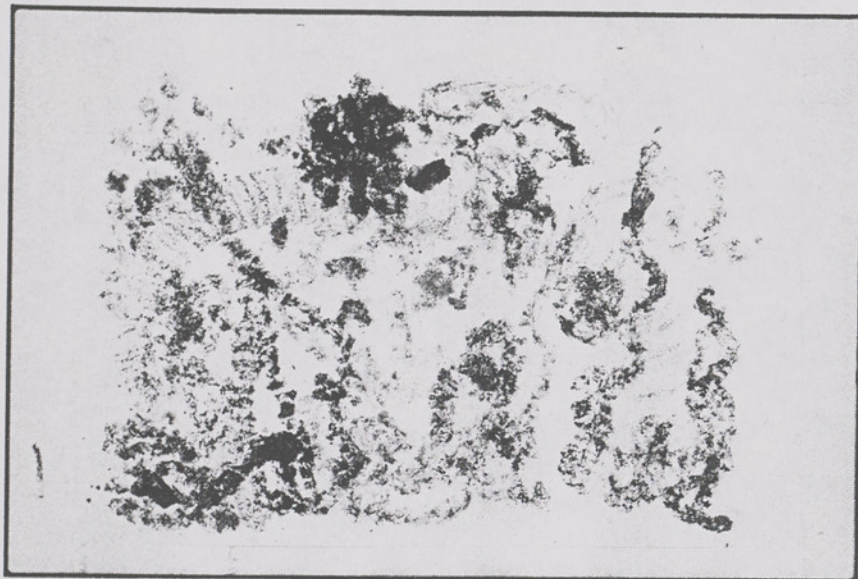

3 Diane Paulse, *Zonder titel*, 1992, houtskool, gewassen 50 x 60 cm (foto: Inez Grim)

peld aan bepaalde gebeurtenissen. Men kan zijn eigen woede en pijn herkennen in Sarah's werk. Tabane geeft liever geen titels: 'Mijn tekeningen spreken voor zich'. Soms wordt ze echter door galeries er toe gedwongen, omdat het de verkoop zou bevorderen.

Op onze vraag of haar werk tijdens het verblijf in Amsterdam is veranderd, antwoordt Tabane ontkennend. 'Een kunstwerk is een portret van de kunstenaar. Of ik nu in Amsterdam of New York zit, ik draag ervaringen mee uit het verleden en die verschijnen in mijn werk. Tot nu toe hebben de tekeningen die ik in Nederland heb gemaakt meer te maken met het leven in Zuid-Afrika. Het is nog moeilijk me te laten inspireren door Amsterdam. Maar als ik in Johannesburg terug zal zijn, ontdek ik misschien dat er dingen van hier in mijn werk verschijnen.'

Zien jullie jezelf in een bepaalde traditie, zoeken jullie bijvoorbeeld aansluiting bij bepaalde (westerse) kunstvormen of bij de traditionele Afrikaanse kunst? Tabane: 'Ik houd er niet van om kunst te "labelen". Wij leven in een multiculturele samenleving, daarin maak ik kunst die met mijzelf te maken heeft.' Paulse: 'Men kan nauwelijks spreken van één Afrikaanse traditie, die is moeilijk te definiëren. Ik heb ook geen helder idee over wat nu de "westerse" cultuur is, of wat de "Afrikaanse". Zelf probeer ik een eigen taal te ontwikkelen, al put ik daarvoor wel uit duizenden, bestaande beelden.' Tabane: 'Er is wel een Afrikaanse traditie. Jackson Hlungwani werkt bijvoorbeeld in die traditie.'¹

Volgens Tabane zijn de Afrikaanse ceremoniën, de *sangama's*, de *witchdoctors* en dergelijke, een deel van de Afrikaanse traditie en dus belangrijk voor de kunst, al worden ze niet altijd bewust daarin gebruikt.

Hoe kun je als Zuidafrikaanse kunstenaar je werk verkopen, zijn er galeries?

Tabane: 'In Johannesburg moet je door een bekende kunstenaar worden geïntroduceerd bij een galerie. Anders kom je er niet in. In mijn eerste jaar op de *Foundation* werd ik geïnterviewd door Sue Williamson, voor haar boek en daardoor kreeg ik wel enige bekendheid.² Ik verkocht via het *Thupelo art project*. Twee weken per jaar organiseren medewerkers van het *Thupelo art project* workshops voor kunstenaars. Ook hebben zij een eigen galerie. De eerste tekening die ik verkocht, verkocht ik aan de National Gallery in Kaapstad. Verder kon ik mijn werkafzetten in de *New Town Galleries*, maar het blijft moeilijk voor zwarte kunstenaars. De kopers zijn vooral blanken.' Paulse: 'Ik heb vooral verkocht aan vrienden en bekenden. Als je zelf tentoonstellingen organiseert, bijvoorbeeld in culturele centra, is de provisie niet hoog. Dat heb ik in 1987 gedaan. Bij groepstentoonstellingen is de provisie vaak nog lager.'

Op onze vraag van welke westerse kunstenaars ze gedurende deze laatste weken in het gastatelier nog werk willen bekijken, antwoordden Tabane en Paulse dat het niet speciaal Nederlandse schilderijen of beelden zijn die ze nog willen zien: 'Miró vind ik geweldig en ik zie graag absurdistisch theater' zegt Paulse. Tabane houdt meer van de beelden van Giacometti: 'Ze zijn gepijnigd.' Ook waren ze graag naar de Documenta in Kassel gegaan, maar helaas konden er geen visa geregeld worden.

Als we enkele dagen later terug komen om foto's te maken hebben Tabane en Paulse bezoek van een jonge freelance fotograaf, die een reportage wil maken in Zuid-Afrika. Morgen gaat hij op het vliegtuig en hij wil graag nog wat adressen en tips. Tabane houdt een vurig betoog tegen de vooroordelen over de *townships* rond Johannesburg: 'Er is daar niet alleen maar moord en doodslag; mensen wonen en leven daar. Misschien kun je dat in je foto's laten zien'.

Paulse lacht: 'Interviews, foto's, mensen die ons vragen stellen over ons land, dat schijnt er allemaal bij te horen. We hadden niet voorzien dat het zo'n groot deel van ons verblijf hier zou uitmaken'.

Pauline Burmann en Elsbeth Veldpape studeren kunstgeschiedenis aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

AFRICAN ART

GALERIE GROEN VLAARDINGEN

FOTO: ERIC HESMERG

MARKT 42-43
3131 CR VLAARDINGEN

TEL. (010) 434 09 60
FAX (010) 435 99 41

LIEFST OP AFSpraak / PLEASE, BY APPOINTMENT

Noten:

1 Jackson Hlungwani (Transvaal, 1923) startte in 1946 een Afrikaanse, onafhankelijke christelijke kerk. De houten beelden die hij hiervoor maakt zijn hem door 'goddelijke inspiratie' gegeven en komen naar eigen zeggen niet van hemzelf. Zijn voornaamste thema is de apocalyptische sociale transformatie, die hij narratief en descriptief verbeeldt. [E.V. & P.B.]

2 Sue Williamson, *Resistance art in South Afrika*, Claremont (Zuid-Afrika), Davis Philip, 1989; Londen, Catholic Institute for International Relations, 1990.

Paulse, Diana